

Esitys kotihoidon vetovoimaisuutta parantavasta toimintamallikokeilusta

PERLTK 15.06.2021 § 68

Hoito- ja kuntoutumispalvelujen johtaja Sirpa Ellala ja kotihoidon, asumispalvelujen päällikkö Marita Pitkänen ja hankekoordinaattori Suvi Saarinen

Vanhuspalvelulaki (980/2012) sekä Sosiaali- ja terveysministeriön laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:29) korostavat kotiin vietäviä palveluja, joilla voidaan tukea iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta. Laatusuosituksessa korostetaan asiakaslähtöisyyttä, jonka mukaan hoito ja palvelu tulee järjestää asiakkaan tarpeita vastaavasti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämiseen ja kuntoutumiseen. Kotona tapahtuvan kuntoutuksen kehittämisen on nostettu käynnissä olevan Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus (PirSOTE) -hankkeen yhdeksi painopisteeksi.

Kunnilla on velvollisuus järjestämisvastuunsa nojalla huolehtia palvelujen laadusta sekä henkilöstön riittävästä määrästä ja osaamisesta (Stm 2020:29, 55). Henkilöstön hyvinvointi on keskeinen osa ikääntyneiden palveluiden tuottamista. Kotihoidon käyntimäärät Ylöjärvellä ovat lisääntyneet merkittävästi, vaikka kotihoidon asiakkaiden lukumäärä on pysynyt samalla tasolla. Asiakkailta on aiempaa enemmän hoidon ja avun tarvetta, joka on osaltaan lisännyt käyntien määrää. Lisääntyneet käynnit puolestaan vaativat enemmän henkilöstöä niitä tuottamaan.

Kotihoidon henkilöstötilanteen korjaamiseksi ja turvaamiseksi sekä vetovoiman lisäämiseksi on Ylöjärvellä tehty useita toimenpiteitä. Henkilöstön saatavuus kotihoitoon on kuitenkin edelleen huono niin Ylöjärvellä kuin muissakin seudun kunnissa. Samoin on tilanne valtakunnallisesti. Tilanteen korjaamiseksi Ylöjärvellä esitetään kotihoidossa toteutettavaksi syksystä 2021 alkaen hyvinvointikäyntien kokeiluhanketta. Hankkeessa yhdistyvät asiakkaan toimintakyvyn ylläpitäminen ja laaja-alaisen kuntoutumisen tukeminen, kotihoidon laadun ja vetovoimaisuuden kehittäminen, asiakkaiden hyvinvoinnin lisääminen, kotihoidon henkilöstön työkuormituksen keventäminen ja työhyvinvoinnin lisääntyminen.

Kokeilussa tarjotaan kotihoidon asiakkaille kustannuksetta hyvinvointikäyntejä, jotka ovat tavoitteellisia hyvinvointia ja toimintakykyä tukevia. Käynneillä toteutuu laaja-alainen kuntoutuksen näkökulma ja käynnit suunnitellaan asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden perusteella. Kokeilulla halutaan tuoda kotihoitoon lisää toimijoita, jotta turvataan Ylöjärven kotihoidon peruspalvelujen tuottaminen ja lisätään kotihoidon omien työntekijöiden mahdollisuutta tehdä perustyönsä laadukkaasti riittävän työajan puitteissa. Tällä kokeilulla

halutaan tehdä kotihoidosta houkutteleva työpaikka, jossa mahdollistuu eri toimijoiden tiimityö, parempi työhyvinvointi ja asiakkaan saama hyöty.

Toteutus

Alustavan ideoinnin mukaan hyvinvointikäynnit voivat sisältää kotikuntoutuksen toteutusta, esim. ohjattuja harjoituksia, ulkoilua, sanaristikoiden täyttämistä, asiakkaan harrastuksissa tukemista, musiikkia, lehden lukemista, kynsien- ja hiustenhoitoa sekä kodin pieniä askareita kuten esim. ruoan lämmittämistä tai kahvin keittämistä, kukkien hoitamista jne. Lisäksi voi olla myös muita kotihoitoa avustavia tehtäviä, jotka helpottavat kotihoidon lähihoitajien perustyötä. Hyvinvointikäynnit voidaan ostaa joko paikallisilta palveluntuottajilta tai voidaan myös suoraan palkata projektiluonteisesti määräaikaista työntekijöitä esim. hoiva-avustaja, kuntohoitaja, fysioterapeutti, jalkahoitaja, liikunnanohjaaja, kampaaja, sosionomi. Kokeilun kustannukset ostopalveluista ja palkkameinoista rahoitetaan vanhustenhuoltoon kohdennetuilla perintövaroilla.

Tavoitteena on vähentää sellaisia kotihoidon käyntejä, jotka eivät edellytä lähihoitajan koulutusta. Hyvinvointikäynnin pääpaino on asiakkaan toimintakyvyn ylläpitämisessä ja kotihoidon hoitotyötä avustavissa tehtävissä. Kotihoidon lähihoitajien työaika vapautuu hoitotyön toteuttamiseen. Tavoitteena on, että kuukausitasolla kotihoidon nykyisten lähihoitajien toteuttamat käynnit vähenevät noin 20 %. Tämä osa käynneistä siirtyisi hyvinvointikäynneiksi, johon kokeilussa saadaan lisäresurssia yllä esitetyn suunnitelman mukaisesti. Näin saadaan merkittävä positiivinen vaikutus kotihoidon henkilöstön työhyvinvointiin ja samalla parannetaan asiakkaiden hyvinvointia uudella monipuolisella toimintatavalla.

Hyvinvointikäynnit suunnitellaan osaksi kotihoidon kokonaisuutta ja niiden vaikuttavuutta seurataan. Käynnin toteuttava palveluntuottaja tai palkattu työntekijä ja kotihoidon tiimit suunnittelevat yhteistyössä asiakkaalle sopivat käynnit, jotka ovat osa asiakkaan palvelun- ja hoidon toteutusta.

Kokeilun tavoitteet:

1. vahvistaa ikääntyneiden hyvinvointia ja toimintakykyä
2. turvata kotihoidon peruspalvelut
3. parantaa henkilöstön työhyvinvointia ja työssä jaksamista
4. vahvistaa kotihoidon, tukipalvelujen ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä
5. lisätä kotihoidon vetovoimaisuutta työpaikkana

Kokeilun valmistelu ja aloitus on syksyllä 2021 ja toteutusta jatketaan vuoden 2022 ajan. Hyvinvointikäyntien kustannukset maksetaan perintörahoista ja nämä käynnit ovat asiakkaalle maksuttomia.

Lisätiedot

hoito- ja kuntoutumispalvelujen johtaja Sirpa Ellala, puh 050 232 091, kotihoidon ja asumispalveluiden päällikkö Marita Pitkänen, puh. 0444860 738, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Terveys- ja sosiaalijohtaja ehdottaa:

Perusturvalautakunta päättää

1. hyväksyä edellä esitetyn selosteen mukaisen kotihoidon hyvinvointikäyntien kokeilun
2. hyväksyä, että kokeilu kustannetaan vanhustenhuoltoon osoitetuilla perintövaroilla
3. hyväksyä, että kokeilun suunnittelu ja toteutus alkaa syksyllä 2021 ja toteutus jatkuu vuoden 2022 loppuun.

Päätös

Keskustelun jälkeen päätösehdotus hyväksyttiin.
